

## KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ)

Beslissing inzake de klacht van

<naam klager>

over

Trajectum, < naam locatie >

### DE PROCEDURE

De Klachtencommissie Onvrijwillige Zorg (hierna kortheidshalve aangeduid als de commissie) heeft kennisgenomen van een klacht van < naam klager> (verder ook te noemen: klager of cliënt) gedateerd op 9 juni 2022 waarbij het klachtenformulier al op 13 april 2022 is ingevuld door de klager. De klacht betreft onvrijwillig doorzoeken van de kamer.

Trajectum (verder ook te noemen: de zorgaanbieder of de verweerder) heeft de klacht vervolgens pas op 14 juni 2022 ter behandeling doorgestuurd aan de commissie. De commissie heeft de zorgaanbieder de gelegenheid gegeven om op de klachten te reageren. Het verweerschrift en de werkinstructie kamer- en/of afdelingscontrole heeft de commissie op 30 juni 2022 ontvangen. Partijen hebben kennisgenomen van elkaars stukken.

De hoorzitting vond plaats op 4 juli 2022. De commissie heeft een online zitting gehouden ter bespreking van de klacht. Aan de online zitting namen deel: de klager en <naam>, cliëntvertrouwenspersoon Wzd bij <naam>. Vanuit de zorgaanbieder heeft niemand deelgenomen aan de hoorzitting. <Naam>, teammanager en <naam>, regiebehandelaar waren wel uitgenodigd voor deze hoorzitting. Dat wil zeggen de commissie heeft met de zorgaanbieder datum, tijd en aanwezigheid afgesproken. Daarna hebben ze van de commissie een link gekregen voor de vergadering. De commissie verwacht van de zorgaanbieder en de deelnemers zelf dat ze dit onderling communiceren en eventueel contact op nemen met de commissie als de link van de vergadering schijnbaar ontbreekt. Ze hebben zonder kennisgeving verstek laten gaan. De commissie vindt dat de zorgaanbieder respectloos is geweest zowel richting de klager als de commissie om zonder afmelding niet aanwezig te zijn bij de hoorzitting.

### FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

De commissie gaat op grond van het beschrevene in het klachtschrift en verweer en hetgeen ter zitting naar voren is gekomen uit van de volgende feiten. Daarbij moet dus opgemerkt worden dat de verweerder ervoor heeft gekozen geen mondelinge toelichting te geven.

De klager verblijft in Trajectum op < naam locatie>, en deze locatie staat in het locatieregister geregistreerd als een Wet zorg en dwang (Wzd)-accommodatie.

De klager heeft een VG-indicatie en is opgenomen met een TBS en heeft geen wettelijk vertegenwoordiger. Hij is wilsbekwaam ter zake geacht door partijen om zijn klacht zelf toe te lichten met ondersteuning van de CVP.

Op de < naam afdeling> is het verboden om gevaarlijke voorwerpen in het bezit te hebben of op de kamer te hebben. Op 12 april jl. heeft er een kamercontrole bij de klager plaatsgevonden in verband met een verdwenen mes op de afdeling. Het bestek wordt door het personeel altijd geteld om de zoveel dagen. Omdat een mes gebruikt kan worden als wapen om anderen of zichzelf te verwonden, is het een groot probleem als er een mes mist. Het hervinden van zo'n wapen heeft een hoge prioriteit voor de zorgaanbieder vanwege de veiligheid van medewerkers en van de cliënten. Omdat er uiteindelijk na drie dagen te zoeken geen duidelijkheid was over het ontbrekende mes is besloten om op 12 april een kamerdoorzoeking te doen bij alle kamers op de afdeling. Uiteindelijk is dat mes niet gevonden. De klager heeft zich verzet tegen deze overigens onaangekondigde kamerdoorzoeking.

## DE KLACHT

Op 12 april jl. heeft er een kamercontrole bij klager plaatsgevonden in verband met verdwenen mes op de afdeling. De reden van deze kamercontrole is klager wel uitgelegd op het moment van de doorzoeking maar klager heeft zich verzet tegen deze kamercontrole. Ook vindt hij dat er veel te lang is gewacht met het zoeken van het mes. Hierdoor heeft klager zich onveilig gevoeld wetende dat het mes al drie dagen kwijt was. Ook geeft klager aan dat de kamercontrole plaats vindt zonder duidelijke regels en afspraken (foto's maken vooraf, alles weer terugzetten etc.). Hij heeft ervaren dat zijn kamer volledig overhoop is achtergelaten (spullen uit koelkast en vriezer op de grond, bed overhoop gehaald) maar kan dit nu niet bewijzen.

## HET VERWEER

Omdat er een mes uit de bestekbak kwijt was, was er een kans op een ernstig nadeel omdat het mes gebruikt kan worden als wapen om anderen of zichzelf te verwonden. Daarom heeft het hervinden van zo'n wapen een hoge prioriteit vanwege de veiligheid van medewerkers en van cliënten. Naast dat veiligheid een grote rol speelt, geeft de verweerder schriftelijk aan dat de persoonlijke integriteit en levenssfeer van eenieder ook een grote rol speelt. Om deze reden is er de tijd genomen om goed uit te zoeken waar dat mes zou kunnen zijn. Cliënten en medewerkers zijn hierop bevraagd en er is overal gezocht in de ruimtes, niet zijnde de kamers van de cliënten. Een maatregel als een kamerdoorzoeking wordt volgens de verweerder pas als middel ingezet als het echt niet anders kan. In dit geval was het mes nog steeds zoek en is daarom besloten tot een kamerdoorzoeking bij alle bewoners op de afdeling. Er was namelijk geen aanleiding om een specifieke, of een klein aantal specifieke kamers te doorzoeken. Uiteindelijk is het mes niet gevonden. De zorgaanbieder geeft aan dat de klager in eerste instantie niet mee wilde werken maar na overleg wilde de klager uiteindelijk wel meewerken. Wat betreft de klacht over het overhoop halen van de kamer is zorgaanbieder niets bekend en is hierover ook niets in de rapportage terug te vinden.

Verweerder geeft wel aan begrip te hebben voor de weerstand die cliënten hebben op het doorzoeken van de kamer. Mogelijk voelt het als verdachtmaking en als een inbreuk op de privacy. Om deze reden wordt er dan ook pas als het echt niet anders kan gekozen voor deze optie, daar de veiligheid van de medewerkers en de cliënten een hoge prioriteit heeft. Volgens de verweerder zijn deze afwegingen echter correct gedaan en de belangen zijn juist gewogen.

De verweerder heeft ook nog een werkinstructie kamer- en/of afdelingscontrole meegestuurd bij het verweer. Daarin wordt aangegeven dat er op 2 manieren aanleiding kunnen zijn voor kamercontrole namelijk ongepland bij vermoeden van aanwezigheid van contrabande en gepland te weten 2 maal per jaar uit te voeren kamercontrole en overige ruimtes op de afdeling. In deze werkinstructie wordt bij ongeplande zorg aangegeven dat de cliënt moet worden geïnformeerd, dat er tenminste 2 personen aanwezig moeten zijn en zij formulieren moeten invullen wat is waargenomen op de kamer en wat er is meegenomen op de kamer.

#### OVERWEGINGEN EN CONCLUSIES

De commissie is bevoegd om de klacht in behandeling te nemen (artikel 55 lid 1 sub d. Wzd).

Omdat er een mes ontbrak, leverde dit een aanzienlijk risico op ernstig nadeel voor zowel de medewerkers als cliënten. Dat rechtvaardigde op zich de kamerdoorzoeking bij de cliënten op die afdeling. De klager stemde in eerste instantie niet in met deze kamerdoorzoeking en geeft tijdens de hoorzitting aan dat hij uiteindelijk wel instemde nadat de achterwacht werd gebeld. Omdat de klager geen problemen wilde veroorzaken (degene die achterwacht had, was zijn therapeut) stemde hij uiteindelijk toe. De commissie constateert dat er sprake is van verzet omdat hij in eerste instantie weigerde en vervolgens begreep dat hij in wezen geen stem hierin had en het doorzoeken toch plaats zou vinden, heeft hij uiteindelijk ingestemd.

Kamerdoorzoeken horen niet in huisregels thuis zoals terug te lezen is in de Handreiking Huisregels onder paragraaf 5.3 van ActiZ en VGN waarin staat beschreven dat de Wzd de mogelijkheid biedt om de woon- of verblijfsruimte van de cliënt te onderzoeken op de aanwezigheid van gevaarlijke voorwerpen en gedrag beïnvloedende middelen ondanks dat de cliënt hiermee niet instemt. Dit is een vorm van onvrijwillige zorg die in het zorgplan kan worden opgenomen of die buiten het zorgplan om kan worden toegepast op basis van een besluit van de zorgverantwoordelijke. Deze mogelijkheid bestaat in situaties waarin het zorgplan redelijkerwijs niet kon voorzien en in noodsituaties in de periode waarin nog geen zorgplan is opgesteld. Als hiertoe besloten wordt, verdient het aanbeveling het onderzoek te doen in aanwezigheid van een collega en van de cliënt. Ook moet de daarvoor opgestelde regelgeving conform de Wzd worden gevolgd.

De commissie constateert gelet op bovenstaande dat er sprake is van onvrijwillige zorg ter voorkoming van een noodsituatie. Er is volgens de klager ook niets vastgelegd in zijn zorgplan hierover.

De verweerder heeft welliswaar een werkinstructie gemaakt voor kamer- en/of afdelingscontrole maar deze is op 1-12-2018 het laatst geëvalueerd. De commissie

constateert dan ook dat deze is opgesteld toen de wet BOPZ nog van toepassing was. De werkinstructie moet derhalve worden aangepast aan de eisen van de Wzd. Zo mist er in de werkinstructie bij ongeplande kamerdoorzoeking de eis van de Wzd dat de zorgverantwoordelijke het besluit zo spoedig mogelijk na het onderzoek op schrift moet stellen en de WZD-functionaris en de cliënt moet informeren hierover. Aangezien pas drie dagen na de vermissing de kamerdoorzoeking heeft plaatsgevonden, vindt de commissie dat de instelling ruim de tijd had om in deze periode de klager in te lichten over het voornemen de kamer te doorzoeken. Ook moet de cliënt op zijn rechten worden gewezen. Gelet op de stukken die zijn aangeleverd en wat uit de hoorzitting naar voren is gekomen kan de commissie er niet anders dan vanuit gaan dat de eisen van de Wzd niet zijn nageleefd.

#### BEOORDELING

De commissie oordeelt de klacht van de klager om bovenstaande redenen gegrond.

#### RECHTSMIDDEL

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld (dat wil zeggen: binnen zes weken na de dag waarop partijen gemeld is dat zij deze beslissing kunnen downloaden van het netwerk van de KCOZ), een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 56c Wet zorg en dwang).

Deze uitspraak is vastgesteld op 6 juli 2022 door de voorzitter van de KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg, de heer mr. J.A. Heeren en de leden mevrouw drs. L.J.W.M. Muller (gezondheidszorgpsycholoog, orthopedagoog) en mevrouw dr.mr. A.H.P.M. De Rooij (jurist).

mr. J.A. Heeren,  
voorzitter

*Dit is de geanonimiseerde versie van een uitspraak van de KCOZ. Conform artikel 56b, lid 7 Wzd maakt de KCOZ haar uitspraken openbaar 'in zodanige vorm dat deze niet tot personen herleidbaar zijn, behoudens voor zover het de zorgaanbieder betreft'. De KCOZ maakt haar uitspraken openbaar door deze op de website van de KCOZ te publiceren.*